

vist ikke er enig i alt, hvad der foreligger, giver mig Haab om, at Lovforslaget denne Gang føres igennem Landstinget, og jeg maa da videre haabe, at det andet Ting vil stille sig saa velvillig til Sagen, at det kan lykkes ved gensidig Imødekommen at naa et Resultat. Grunden til, at det nu ligger saaledes for, er tvedelt. Jeg maa først søge Grunden i, at der virkelig nu er modnet en Forstaaelse hos alle Partier af, at man ikke kan blive ved at lade vor lærde Undervisning, som den kaldes, staa paa et Standpunkt, der er saa vidt forskelligt fra al anden Undervisning i Landet, at det næsten er antikveret. Vi maa huske paa, at alle vore andre Skolearter her i Landet i den sidste Menneskealder have gjort rivende Fremskridt, at vi paa forskellig Maade have støttet dem, dels ved at give dem en anden Organisation, dels ved at give Bevillinger til dem, men at den lærde Skole staa ganske paa samme Standpunkt som for over 30 Aar siden, paa et saa gammeldags Standpunkt, at den saa godt som slet ingen Forbindelse har med vore andre Skolearter her i Landet. Det er en umulig Stilling i Længden. For at paapege dette, hvorledes vore øvrige Skoler have gjort stærke Fremskridt i de forløbne 30 Aar, behøver jeg kun at nævne, at vor Folkeskole ikke alene har faaet mange flere Lærere, og veluddannede og bedre uddannede Lærere, end tidligere, men at den ogsaa nu tager mange flere Fag op. For en Menneskealder siden nøjedes man jo i mange af Folkeskolerne med de 4 i Anordningen af 1814 fastslaaede Fag: Religion, Læsning, Skrivning og Dansk, og det var et stort Tal af Skoler, der ikke havde Geografi og Danmarks-historie med. Nu tager man ikke alene disse Fag med, men man gaar videre og tager en Del Naturkundskab med, og hvad jeg først og fremmest lægger Vægt paa, og hvad Loven af 24. Marts 1899 særlig lægger Vægt paa, det er, at nu gives der en ganske anden Undervisning i Modersmaalet i vor Folkeskole end hidtil. I denne Forbindelse kan jeg ogsaa gøre opmærksom paa, at nu støtte vi Folkeskolen med ca. 3 Mill. Kr. aarlig, medens vi for en Menneskealder siden nøjedes med nogle faa hundrede Tusinde, væsentlig til Pensioner. I samme Forbindelse kan jeg ogsaa nævne Højskolerne. Vi havde Højskoler i 1871, men ikke mange og ikke store; nu have vi 85 Folkehøjskoler og Landbrugsskoler med ca. 7,000 Elever, og disse Skoler støttes af Staten med over 400,000 Kr. aarlig. I 1871 havde vi ogsaa Realskoler, ikke

mange og heller ikke store; nu have vi omkring 160 med nogle og tyve Tusinde Elever, og de støttes med over 200,000 Kr. aarlig. Man ser, hvorledes vort Skolevæsen er gaaet meget stærkt frem i denne Menneskealder, medens den Art af Skoler, som her nærmest er Tale om, staaer tilbage. Det tror jeg, at alle ere blevne klare over, at saaledes kan det ikke vedblive at gaa. Vi maa tage en Reform her paa dette Omraade, vi maa bringe denne Del af vort Skolevæsen i Forbindelse med det øvrige, saaledes at vi kunne faa en Folkeundervisning, der er Symmetri i, Orden i og Mening i i det hele taget. — Det er den ene Grund til, at jeg tror, der er Haab om at føre Sagen igennem. Den anden Grund, som jeg ogsaa sætter megen Pris paa, er, at jeg har mærket — og det er der jo ogsaa Resultat for — at det Udvalg, dette høje Ting har nedsat om Sagen, har taget den op med megen Flid og megen Alvor. Jeg har Grund til at rette en Tak til Udvalget herfor. Det er naturligt, at Takken rettes i 1ste Linie til Formanden og Ordføreren, men jeg ønsker ogsaa at takke Mindretallet, thi jeg har baade hos Flertallet og Mindretallet i Udvalget mærket en Bestræbelse for at faa noget ud af Sagen. Det er altsaa Grundene til, at Sagen foreligger, som den gør i Øjeblikket. — Naar jeg nu siger, at jeg ønsker Lovforslaget vedtaget i den Form, som Flertallet er til Sinds at give det, saa gør jeg det ganske vist ikke, fordi jeg tror, at Lovforslaget derved faar den allerbedste Form og navnlig den Form, jeg allerhelst kunde ønske, men fordi det dog faar en bedre Form end den, Mindretallet vilde give det, og i og for sig en saa god Form, at vi derigennem kunne gavne vort Skolevæsen i det hele taget og denne Gren af Skolevæsenet i Særdeleshed. Jeg har haft mine Betæneligheder ved nogle af de Punkter, som Flertallet har foreslaaet, og skal ogsaa nævne nogle af disse Betæneligheder.

Først ligger da Navnet for. Jeg har ganske vist sluttet mig til Navnet „Gymnasiet“, ikke fordi jeg finder, at det er det bedste, idet jeg ønskede at beholde det Navn, som oprindeligt var foreslaaet, nemlig „Ungdomsskolen“, men jeg finder det bedre end de andre Navne, der bleve foreslaaede i Udvalget, som „Overskolen“ o. l. — Jeg skal dernæst nævne som et Punkt, jeg ligeledes har haft Betænelighed ved, det, at man ønsker at indføre endnu et Sprog, Naturhistorie m. v. som obligatorisk i Realklassen. Jeg tror, det